

Huvudman

Göteborgs kommun
grundskola@grundskola.goteborg.se

Ärendet

Tillsyn av Backaskolan F-6 i Göteborgs kommun.

Beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Göteborgs kommun att senast 2023-10-25 ha vidtagit nedan angivna åtgärder avseende brister rörande nyanlända elevers utbildning och tillgång till elevhälsa.

De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Om Göteborgs kommun inte följer detta föreläggande kan mer ingripande sanktioner komma att aktualiseras.

Beslutet om föreläggande gäller omedelbart enligt 26 kap. 10 § tredje stycket skollagen. Beslutet om föreläggande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Göteborgs kommun ska vidta följande åtgärder

Nyanlända elevers utbildning

1. Se till att de kartläggningar av nyanlända elever som görs kommer undervisande lärare till del.
2. Se till att rektorn följer upp att de lärare som undervisar nyanlända elever använder kartläggningarna som grund för att planera hur undervisningen kan anpassas utifrån respektive nyanländas behov (3 kap. 12 c–d §§ skollagen 1–3 §§, Skolverkets föreskrifter [SKOLFS 2016:10] om underlag för bedömning av nyanlända elevers kunskaper).

Tillgång till elevhälsa

3. Se till att det finns tillgång till kurator i elevhälsan för att kunna genomföra förebyggande och hälsofrämjande insatser (2 kap 25 § skollagen).

Områden utan konstaterade brister

Skolinspektionen avslutar ärendet i de delar det avser skolans arbete med att ge elever extra anpassningar och särskilt stöd samt skapa trygghet och studiero.

Om ärendet

Skolinspektionen har den 8-9 februari 2023 genomfört en tillsyn av Backaskolan i Göteborgs kommun.

I tillsynen har Skolinspektionen kontrollerat om verksamheten vid skolenheten följer gällande bestämmelser rörande extra anpassningar och särskilt stöd. I tillsynen har Skolinspektionen också granskat hur skolan dels arbetar med nyanländas utbildning, dels arbetar med att skapa trygghet och studiero.

Tillsynen har genomförts genom intervjuer med elever, lärare, personal i elevhälsan samt rektorn och biträdande rektorn (nedan skolledningen) samt lektionsobservationer. Som en del av tillsynen har även dokumentation granskats, bl.a. betygskataloger, individuella utvecklingsplaner, ordningsregler, skolans timplaner och skolans plan mot kränkande behandling. Huvudmannen har yttrat sig över allt material av betydelse för beslutet

Motivering av beslutet

Skolinspektionen redogör först för de omständigheter som framkommit i tillsynsutredningen och som ligger till grund för myndighetens bedömning, därefter anges de bestämmelser som tillämpas och slutligen redovisar Skolinspektionen sin bedömning i det här fallet.

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen).

Föreläggande

Nyanlända elevers utbildning

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av intervjuer med lärare, elevhälsa och rektorn framgår att det inte finns fungerande rutiner när det gäller hanteringen av nyanlända elevers kartläggningar på Backaskolan F-6. I skriftligt svar från rektorn, samt i intervju med skolledningen, beskriver de att Göteborgs kommun visserligen genomför kartläggningar av kunskaperna hos de nyanlända elever som kommunen tar emot. I intervjuer berättar de vidare att kartläggningarna därefter skickas till Backaskolan. De lärare som undervisar nyanlända på Backaskolan F-6 har dock i intervju uppgett för Skolinspektionen att de inte får ta del av nämnda kartläggningar för de nyanlända elever som de har i sina undervisningsgrupper. Ibland kan det bara dyka upp nyanlända elever i klassrummet utan att vi har fått ta del av någon kartläggning eller annan bakgrundsinformation rörande deras förkunskaper, säger lärarna. En lärare uppger att hen har haft fyra nyanlända elever sedan förra året, men har inte fått någon kartläggning för någon av dem. Lärarna uppger vidare att då de inte haft tillgång till kartläggningarna har de inte haft någon vetskap om elevernas förkunskaper vilket innebär att det saknats förutsättningar att anpassa undervisningen utifrån elevernas behov. Av intervju med rektorn och biträdande rektorn framgår att det har pratats om tydliga rutiner men att det inte fungerat alla gånger. I intervju med rektorn och biträdande rektorn har Skolinspektionen återgett för dem vad lärare som undervisar nyanlända elever berättat rörande att de inte får ta del av kartläggningarna. Skolledningen har då uppgett att tanken givetvis är att de undervisande lärarna ska få ta del av denna information men att de inte följt upp att så blivit fallet.

Rättslig reglering

Enligt 3 kap. 12 c § skollagen ska en nyanländ elevs kunskaper bedömas om en sådan bedömning inte är uppenbart onödig. Det är rektorn som ansvarar för att sådana bedömningar görs. Enligt 3 kap. 12 d § skollagen ska en bedömning göras skyndsamt och resultatet av bedömningen ska beaktas vid beslut om placering i årskurs och undervisningsgrupp samt vid planering av undervisningen och vid fördelning av undervisningstiden. I Skolverkets föreskrifter om underlag för bedömning av nyanlända elevers kunskaper anges att när en elevs kunskaper bedöms enligt 3 kap. 12 c § skollagen ska Skolverkets kartläggningsmaterial för bedömning av nyanlända elevers kunskaper steg 1 och 2 användas som underlag för bedömningen.

När det gäller bedömningen av nyanländas kunskaper så är det något som skolpersonalen rent allmänt bör beakta när undervisningen för aktuella elever planeras och genomförs. Detta är något som framgår av förarbetena till skollagen. Vid planeringen av undervisning för eleverna måste skolan beakta vilka kunskaper varje enskild elev tidigare har utvecklat, vad eleven behöver fortsätta att utveckla för att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås och hur undervisningen ska ge eleven möjlighet att utvecklas så långt som möjligt inom ramen för utbildningen (prop. 2014/15:45 sid. 30 ff).

Skolinspektionens bedömning

Av Skolinspektionens utredning framgår att det görs kartläggningar av de nyanlända elever som placeras på Backaskolan. Dessa görs centralt inom huvudmannens organisation varefter de nyanlända eleverna placeras i klass på Backaskolan. Lärarna har uppgett att de saknar förutsättningar att anpassa och planera undervisningen utifrån respektive nyanländs förkunskaper eftersom de inte fått ta del av de kartläggningar eller bedömningar av elevernas kunskaper som gjorts. Varken rektor eller biträdande rektor har framfört något skäl som talar emot att så är fallet. Att det finns planer på att det ska finnas tydliga rutiner samt att tanken är att lärarna ska få ta del av kartläggningarna är inte tillräckligt för att huvudmannen ska anses ha uppfyllt sitt ansvar att undervisningen för de nyanlända planeras utifrån elevernas behov.

Tillgång till elevhälsa

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av intervjun med skolledningen framgår att elevhälsan endast består av medicinsk, specialpedagogisk och psykologisk kompetens. Elevhälsan, rektorn och biträdande rektorn uppger att skolans elevhälsa omfattar skolsköterska, specialpedagog och skolpsykolog och att det i praktiken inte har funnits en kurator i elevhälsan sedan i september 2022. Rektor förklarar detta med att den dåvarande kurator avslutade sin tjänst i september och att den nya kuratorn som anställdes för att påbörja sin tjänst i november tyvärr inte påbörjade den. Det innebär således enligt rektor att det stämmer att det har saknats en kurator inom elevhälsan på Backaskolan sedan september 2022. Rektor uppger dock att en rekrytering är inledd.

Rektor och elevhälsan uppger vidare att andra personer åtagit sig vissa av de uppgifter som normalt åligger en skolkurator under den tid som sådan saknats på skolan.

Därtill uppger elevhälsan att enskilda samtal med eleverna har uteblivit under tiden som det saknats tillgång till kurator i elevhälsan samt att avsaknaden av kurator även har medfört att alla elever inte får det stöd de behöver i särskild under-

visningsgrupp. Vidare blir en följd av avsaknad av kurator i elevhälsan att det förebyggande värdegrundsarbetet som elevhälsan ska bedriva inte kunnat genomföras regelbundet uppger elevhälsan. Rektor och biträdande rektor uppger att även att det systematiska arbetet med tryggheten tappats på grund av avsaknad av kurator.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår att för eleverna i förskoleklassen och grundskolan ska det finnas elevhälsa. Elevhälsan ska omfatta medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser. Elevhälsan ska främst vara förebyggande och hälsofrämjande. Elevernas utveckling mot utbildningens mål ska stödjas. För medicinska, psykologiska och psykosociala insatser ska det finnas tillgång till skolläkare, skolsköterska, psykolog och kurator. Vidare ska det finnas tillgång till personal med sådan kompetens att elevernas behov av specialpedagogiska insatser kan tillgodoses. (2 kap. 25 § skollagen).

Av förarbetena till skollagen framgår bland annat att arbete med elevhälsa förutsätter en hög grad av samverkan mellan elevhälsans personal och övriga personalgrupper samt att det finns kompetens att tillgå för detta arbete. I det individuellt inriktade arbetet har elevhälsan ett särskilt ansvar för att undanröja hinder för varje enskild elevs lärande och utveckling (Prop. 2009/10:165, s. 276 f.)

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen utredning visar att det finns brister i den samlade elevhälsan på Backaskolan F-6. Skolenheten har sedan början av höstterminen 2022 saknat en av de professionerna som enligt skollagen ska finnas i elevhälsan eftersom de inte har haft någon kurator i tjänst. Inte heller har det framgått att huvudmannen har sett till att eleverna på skolan fått möjlighet att ta del av de psykosociala insatserna på annat sätt utan övriga professioner inom elevhälsan har fått ta sig an vissa av de uppgifter som åligger kuratorn. Det har bl. a. fått till följd att elever gått miste både om enskilda samtal med kurator samt att elevhälsans samlade och förebyggande värdegrundsarbete inte kunnat innefatta psykosociala insatser i tillräcklig utsträckning. Huvudmannen har ett ansvar att se till att eleverna får tillgång till en elevhälsa med alla de kompetenser som skollagen anger för att de ska kunna genomföra ett förebyggande och hälsofrämjande arbete vilket inte är uppfyllt för eleverna på Backaskolan F-6. Att det pågår en rekrytering föranleder ingen annan bedömning eftersom det under flera månader saknats tillgång till kurator och fortfarande vid tillsynsbesöket saknas sådan.

Val av ingripande

Skolinspektionen får förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten (26 kap. 10 § skollagen).

Göteborgs kommuns verksamhet vid Backaskolan F-6 uppfyller inte författningarnas krav vad gäller nyanlända elevers utbildning och tillgång till elevhälsa. Det finns därför skäl att förelägga Göteborgs kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Områden utan konstaterade brister

Skolans arbete för att skapa trygghet och studiero samt motverka kränkande behandling

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Skolinspektionen har granskat skolans förebyggande arbete för att skapa trygghet och studiero. Tillsynen inom detta område har bland annat omfattat granskning av hur skolan skapar förutsättningar för studiero genom att i undervisningen ha en tydlig lektionsstruktur, variera arbetsformer och ge eleverna ett aktivt stöd. Tillsynen har också innefattat granskning av om skolan har ordningsregler som tas fram och följs upp under medverkan av eleverna samt om skolan har ett system för att med hjälp av en plan mot kränkande behandling kartlägga behov av trygghetsskapande åtgärder och anmäla signaler om kränkande behandling till rektorn. Informationen som ligger till grund för Skolinspektionens bedömningar har samlats in genom lektionsobservationer, intervjuer med elever, lärare, elevhälsan och skolledningen och dokumentgranskning. Skolinspektionen har också tagit del av Backaskolans plan mot diskriminering och kränkande behandling. Av planen framgår konkreta åtgärder som ska genomföras och hur tidigare års planerade åtgärder har genomförts.

Rättslig reglering

Alla elever ska tillförsäkras en skolmiljö där utbildningen präglas av trygghet och undervisningen av studiero. Med studiero avses att det finns goda förutsättningar för eleverna att koncentrera sig på undervisningen. Huvudmannen ska säkerställa att det på skolenheten bedrivs ett förebyggande arbete som syftar till att skapa trygghet och studiero (5 kap. 3 § första och andra stycket skollagen).

Ordningsregler ska finnas för varje skolenhet. Ordningsreglerna och hur de följs ska regelbundet följas upp. Orsakerna till uppföljningens resultat ska analyseras. Ord-

ningsreglerna ska utarbetas, följas upp och, vid behov, omarbetas under medverkan av eleverna. Rektorn beslutar om ordningsregler (5 kap. 5 § skollagen).

En personal som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till rektorn som i sin tur är skyldig att anmäla detta till huvudmannen.

Huvudmannen är skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden (6 kap. 10 § skollagen).

Huvudmannen ska se till att det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan (6 kap. 8 § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inget annat än att verksamheten bedrivs i enlighet med författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Extra anpassningar och särskilt stöd

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Skolinspektionen har granskat skolans arbete med extra anpassningar och särskilt stöd. Tillsynen har genomförts genom intervjuer med elever, lärare, elevhälsan, rektorn samt biträdande rektorn.

Av utredningen framgår att skolan har rutiner för att förse elever som befaras att inte nå kunskapskraven med extra anpassningar samt att det även finns rutiner för att identifiera och utreda elevers eventuella behov av särskilt stöd. Därtill framkommer det också att eleverna får det stöd som är angivet i deras åtgärdsprogram.

Rättslig reglering

Om det inom ramen för undervisningen, genom användning av ett nationellt kartläggningsmaterial eller ett nationellt bedömningsstöd, resultatet på ett nationellt prov eller uppgifter från lärare, övrig skolpersonal, en elev eller en elevs vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst

ska uppfyllas, och inte annat följer av 7 §, ska eleven skyndsamt ges stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen.

Stödet ska ges med utgångspunkt i elevens utbildning i dess helhet, om det inte är uppenbart obehövt. (3 kap. 5 § skollagen).

Om det inom ramen för undervisningen, genom användning av ett nationellt kartläggningmaterial eller ett nationellt bedömningsstöd, resultatet på ett nationellt prov eller uppgifter från lärare, övrig skolpersonal, en elev eller en elevs vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen enligt 5 §, ska detta anmälas till rektorn. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation.

Samråd ska ske med elevhälsan, om det inte är uppenbart obehövt.

Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd, ska han eller hon ges sådant stöd. (3 kap. 7 § skollagen).

Ett åtgärdsprogram ska utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska behovet av särskilt stöd och hur det ska tillgodoses framgå. Av programmet ska det också framgå när åtgärderna ska följas upp och utvärderas och vem som är ansvarig för uppföljningen respektive utvärderingen. Eleven och elevens vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta när ett åtgärdsprogram utarbetas.

Efter varje utredning av en elevs behov av särskilt stöd ska rektorn fatta beslut om att utarbeta åtgärdsprogram eller besluta att inte utarbeta ett åtgärdsprogram. Elevens och elevens vårdnadshavare ska underrättas om det fullständiga innehållet i beslutet och hur det går till att överklaga beslutet till Skolväsendets överklagandenämnd. Närmare beskrivning ges i (3 kap. 9 §, 2 kap. 10 §, 29 kap. 10 § skollagen och 33 § förvaltningslagen).

Av ett åtgärdsprogram ska elevens behov av särskilt stöd och hur det ska tillgodoses framgå. Det ska även framgå när åtgärderna ska följas upp och utvärderas och vem som är ansvarig för uppföljningen respektive utvärderingen. Eleven och elevens vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta när ett åtgärdsprogram utarbetas (3 kap. 9 § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inget annat än att verksamheten bedrivs i enlighet med författningarnas krav inom detta område. Tillsynen ska därför avslutas i denna del.

Beslutet har fattats av beslutsfattaren Ingrid Hesslén Brunius.

Utredaren Benjamin Faghih har varit föredragande i ärendet.